

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.
Ké. iratok nem adatk vissza.

KÖZÉRDÉK

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félévre . . . 2 frt,
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr
Nyilttér sora 15 kr.

Mezőgazdaságunk helyzete.

A kikelet be nem sokára s megkezdődik teljes erővel a gazdasági munka. Nagy fontosságú kérdés ez nálunk s mind fontosabb lesz, amint több és számosabb oldalról halljuk az éh-inség szomorú híreit, a mezőgazdaságot és a borászatot fenyegető veszedelmek növekedését, s ezek mellett az amerikai versenyt.

Népünk első sorban a mezőgazdaságra van utalva s az ipar terjedésének, jelesen pedig a gyáriparnak oly terjedelemben, mint a külföldön, nincsenek még meg a kellő feltételei, ennél fogva e téren csak lassu haladást észlelhetünk különösen vármegyénkben, mert hiányzik a kellő vasúti összeköttetés, nincs elegendő olesó kézi munka erő. s ennél fogva a vállalkozó tüke gazdagabban fizető helyeket keres. Így marad mondhatni egyedüli, fő foglalkozásul a mezőgazdaság s ennek dacára szomoruan tapasztaljuk, hogy kevés haladást látunk e téren, mert azt a körülményt, hogy egyik, másik növény, vagy állatfajt rövid időre felkapják és tenyésztik, és aztán az első kedvezőtlen eredményre felhagynak vele, azt haladásnak bizony nem nevezhetjük. Jó bérlő osztályunk nincsen, a földet a legtöbb helyen most is csak zsarolják, a marhát, lovat, juhot csak oly primitív módon tartják, a gyümölcsösöket kellően nem gondozzák s mintha nem is volna az igazán jól szerkesztett, olesó „Erdélyi gazda“ című lap s ezen kívül a napi lapokban is megjelenő gazdasági cikk, — alig veszik figyelembe az összegyűjtött tapasztalatok hasznos utmutatásait, pedig ezek nélkül mai napság jó gazda nem lehet el.

Itt van szomszédunkban a filloxera, pusztulással fenyegetve egyik nagy jövedelmi forrásunkat: hol van gazdáink egyesülése, mely védelemről gondoskodnék?; pedig most még lehetne tenni. Kiváló gazdáink, nagy földbirtokosaink saját maguk és gazdatársaik jól felfogott érdekében cselekednének, ha a gazdasági egylet tevékenységét e végből ismét felkelténék.

Tegyünk a népért.

— Irta: Dr. Gidófalvy István. —

A papok szószékéről, a honatyák parlamenti padokról, az újságírók lapokban, a nemzet-gazdák szakmunkákban hirdetik és panaszzalják, hogy földnépünk, a pár barázdás gazda osztály végveszélyben van, mert míg elemi csapások, sanyaruan termő évek látogatják folyton s a paraszti jövedelmét évről évre: az adók, mindenféle közterhek és a nagyobb tőkével szemben vívott verseny sikertelensége alakjában rájuk nehézedő terhek egyre sokasodnak felettük s ez által helyzetük ma-holnap elviselhetlen lesz.

A nagy közönség meghallgatja e beszédeket, ha éppen unja magát, elolvassa az erre vonatkozó cikkeket is, azután nem törődik velök tovább.

A ki kedvező viszonyok között van az közönyös marad, mert sorsával ki van békülve, a ki pedig rászorulna hogy az elpanaszolt bajok orvosoltassanak, mert azokban ő is szenved, az azért marad télen, mert vagy nem ismeri a nyomorból kivezető utat vagy gyengének érzi magát a kezdeményezésre. A kiknek végre lenne erejük segíteni, azok sajnálják feláldozni kényelmüket és így a kezdeményezést mindeki mástól várja.

Legtöbb az államra szeretne támaszkodni s ezek nem vetnek számot azzal, hogy bár az állam sokat tehet e bajok enyhítésére azt véglegesen csak a társadalom maga képes megorvosolni, egy hatalmason felpezsdülő s szilárdan kitartó tevékenység által.

Földművelő ügyünk ma is; nálunk a kisbirtokosok és a szegény földnép helyzetének javítása oly immens jelentőségű kérdés, mint a nyugot fejlett gyáriparu országában a munkás kérdés.

Mert mit tapasztalunk a népül?

Sorsával és a fennálló intézményekkel elégedetlen

s látva azt hogy tőle csak vesznek el folyton a nélkül, hogy helyette adásnak is cserébe segélyt: hibáztatja a étező viszonyokat, melyek szerinte mindenkire nézve kedvezők és rája nehezülnek aránylag legnagyobb súlyjal.

Tényleg úgy van, hogy az ő sorsával nem törődik senki, hanem csak akkor vesznek tudomást róla, mikor az évnegyed közeledik s tőle az adót kell bekérni. Szükségben nem akad támasza, tanácsadója, hanem engedik menni a saját korlátolt esze után, mely igen ritkán képes őt okos tanácsosai ellátni, mert egyrészt nem ismeri a boldogulhatás módjait másrészt pedig hiányzanak is az állam és társadalom közönye miatt azon intézmények, melyek őt a veszedelemből kiragadni lennének hivatva.

Igy aztán mit tapasztalunk?

Ha a fél, vagy negyedtelkes gazda megszorul, ha betegség teszi egy időre kereszt képtelenné, vagy barma elpusztul; ha roszsz termés, vagy elemi csapás folytán, ha oly helyzetbe jut hogy árverés fenyegeti néhány talpalatnyi földjét, házikóját: az uzorások kezébe adja magát, kik pillanatnyi zavarából oly áron segítik ki, hogy mindene utánna vesz.

A város messze van, tán, nagy dolog idő isállott be, mely akadályozza, hogy ily hosszú utat tegyen, de meg a városban csak nagyobb pénzintézetektől vehetne kölcsönt, mely miatt kezeseket kellene szerzenie, vagyonát megbecsültetnie, betábláztatnia és így oly hosszú procedus után juthatna segélyhez, hogy mire azt megkapná akkora már tán romlása be is következett. De még egyéb is visszatartja attól, hogy ide forduljon. Egyszerű korlátolt eszével fél a nagy urakhoz menni, könyörgésével alkalmatlankodni; tartozkodóbb, sem hogy a takarékpénztár ajtaján hetekig tartó habozás nélkül bemenne lépni a fél is, hogy ott becsalják, mert az ismeretlen urakban nem hisz, azt tartja róluk, hogy azok az ő szén tul akarják járti. Ezért így megy aztán a falusi szatóshoz koresmároshoz vagy a jó ég tudja elősorolni még mi minden titulus alatt szereplő apró uzoráshoz; ezt ismeri: találkozik vele minden nap, látja hogy az barátságosan, biztatólag beszél vele s hamar adja azt a kis pénzt, melyre neki égető szüksége van — és felveszi tőle bár mily kamatra. Oly pénzhez jut, melyet pontosan nem kell fizetnie,

TÁRCZA.

Egy megfejthetlen kérdésről.

Nem a perpetuum-mobileről akarok írni, a mint igen sokan gondolhatnák a cím elolvasása után; ámbar az érzélem, a melyről együtt akarunk okoskodni egy pár rövidke tárca-hasábon át, kedves olvasóm, örökké tartó, s mégis mindig új meg új formában nyilatkozó valami; s így joggal mondhatjuk, hogy „perpetuum“. Nos, ez a valami, a miről egy pár szót elakarunk mondani a szerelem.

... Ne ijedjen meg szives olvasóm, attól, hogy e sorok írója holmi egyéni ömlengésekkel fogja becses figyelmét igénybe venni, és türelmét próbára tenni; mert jól tudja, hogy az efféle áradozások nem ritkán még az előtt is kellemetlenek, a kinek — szólnak, hát még, hogyne volna unalmas az olyanok előtt, a kiknek nem szól, s a kik nem értenek tulajdonképen egyebet belőle a sok „oh“-nál és „oh“-nál, a melylyel minden valamirevaló „szerelmi“ áradozásnak jól meg kell spékelve lennie. Tehát a dolognak e bevezető részén átesve, vizsgáljuk meg érdekes és vonzó, de — saját — kevéssé megközelíthető tárgyunkat a lehető legközelebről.

Annyit mindenen előtt kimondunk, hogy a szerelem az emberi érzelmek legáltalánosabbika. Mert olyan embert, a kiből gyűlölet, hála, barátság, teljességgel nincsen, akár hányat találhatunk; de olyant, a kit a szerelem érzése egész életén át bántatlanul megtámadatlanul hagyott volna, aligha akadunk.

A szerelem tehát olyan általánosan feltalálható érzélem, a mely az embernek állatiaságából ered voltaképen. Ez az állítás, első tekintetre szinte vadnak és igazságtalannak tűnik fel, pedig nem az.

Mert: a szerelem egy emberi lénynek egyik másik, de másnemű emberi lény iránt táplált érzése, a melynek végső célja: az amazal való egyesülés, s abban viszont szerelem felkeltése.

Ebből önként következik, hogy a szerelem önzésen alapul. S bármennyire tisztuljon is, bár milyen mértékben vegye magára az önmegadás, a nemeslelkűség tisztelőtelmítő álcáját, azért az önzés nem fog belőle kivesszini soha. — Vagy ha igen: úgy nem valódi az érzélem.

„Plátói szerelem“ mint a hogy nevezni szokták — nem létezik. Lehet az érzélem, a melyet valaki a fennemlített névvel nevez meg, gyöngéd ragaszkodás figyelmes barátság, azonban valódi szerelemnek nem tekinthető, mert az, a mit szerelmnek nevezünk, semmi esetre sem marad annál a limonádé-szerű hangulatnál meg, a melyet a plátói gyöngédségen és megfontoltságon előlünk.

Mantegazza, a nagy olasz gondolkodó, fejezeteken át tárgyalja „Fisiologia dell Amore“ című örök-becseselel bíró művében az okokat, a melyeknek okozatképe a szerelem szerepelhet. Nincs is ennél érdekesebb és, mondjuk ki, bizarrabb thema a föld kerekességén.

Ki tudná kiszámítani az egyéni izlés hányféleségét, a testi és lelki tulajdonságok milyenségét, a melyek e ségések arra, hogy ennek vagy amannak az individuumnak keblében — nem, mondjuk helyesebben vérében, idegrendszerében szerelmet legyenek képesek létrehozni?

Mert óránként tapasztaljuk a furcsa jelenséget, hogy a mi az egyiknek nemcsak tetszik, hanem valóságos lelkesedésbe, extasisba hozta, addig ugyanazt egy más valakit annyira hidegen, hogy gunyos, és lesújtó kritikát gyskorol felette.

Ki volna képes mindezen jelenségeket kifürkészni, sőt épen rendszerezni, s róluk szabályokat alkotni?

Mondják ugyan, hogy az ellentétek vonzzák egymást. Szöke inkább vonzódik a barnához, és viszont. De ezt sem lehet szabályul felállítani: meglehet, hogy a mindennapi életben száz esetből kilencvenben épen az ellenkezőt találjuk.

Sokszor ömlgették már azt is, hogy a kedélybeli ellentétek is vonzó befolyást gyakorolnak egymásra. A gyöngé, érzékeny szívű a dacost, erőszakost képes leginkább szeretni. A határozatlan jellemek az olyanért bolon-

dulnak, a ki uralkodik felettük, s vakon vezeti őket! Ebben is sok igazság lehet, de általános szabályképen még sem mondhatjuk ki érvényesnek.

Korunkban valóságos divattá lett a vér és ideg rokonságnak fejtegetése, mint a mely leginkább előidézi a kölcsönös szerelmet.

Hát hiszen, ha mi azt tudnók, hogy mi szüli elő a kölcsönös szerelmet! Akkor nem volnának kétségbeesett szerelmesek, s akkor — igen sok jó és rosz regénynek nem akada alkalmas sujt-je; mert hiszen Ebers tudományos, Ponsou Du Terrail és Montepin csodás büntényekkel tele, izgatott hangú regényei épen ugy előszerttel használják fel a boldogtalan szerelmet tragikus összetűközések létrehozására, mint ragyogó tollu Jókaink és erős megfigyelésű, historikus Jósikánk. — „Oly csillogok vagyunk, mik egymást kergetik“ . . . örök igazság rejlik Tóth Kálmánnak e sorában.

De ha már nem tudjuk meghatározni a viszonyokat és körülményeket, a melyeknek közbejötté folytán a szerelem és viszontszerelem születik, s elégedetlenül vizsgálódunk tovább, hátha kitűzött eszluk elérésére valamoly nyomot találhatnánk: lehetetlen észre nem vennünk, hogy évszázak lefolyása alatt mennyire megváltozott, nemcsak az egyes egyének, hanem a társadalom és irodalom ítéllete is a szerelemről. Érdekes összehasonlításokat tehetnénk a lovagias, rajongó középkor és a mai realistikus idők felfogása között, de ezt egy más alkalomra hagyjuk fön.

Az azonban figyelmünket ki nem kerülheti, hogy a mai, philosopháló és tudóskodó kor, bármennyit foglalkozik is a szerelemmel, és annak különféle nyilvánulásával, teljességgel nincs tisztában e kérdéssel, s nem haladt talán egy lépéssel sem előbbre, mint a multak nemzedékei.

Úgy látszik, örökre rejtélynek fog maradni a szerelem, az az általános emberi érzélem, a mely föleml és lesújt, egyéneket és népeket tehet boldogá avagy boldogtalaná.

Feladatunk lesz már most a lehető legrövidebben megvizsgálni e megfejthetlen kérdésnek történetét és rodalmát.

V. Szöcs Géza.

tódó béresek azt
nap . . . . . csak
azt mondja nem
a gulyás, holnap

TEK.

ezzel csakugyan véget
s állapotnak, nagyon
nagyaságú és erősségű
sak használjon. Mily
számozva s raktárra
már érkező „félmult“
akkor aztán eladjuk
a megsargult félszeg,
mely a társadalom s
mint egykor Leydeni

mányokból kell tenni
ha tartoznak. Hát ha
is fátyolt. Egy ál-
t, hogy az egyik rész
t, a másik rész pedig
ke.

DRÖK BERTALAN.

ÁNOS.

kivonat.

1. hatóság közhírre
rehabilitációnak, Balázs-
hagyatéka végrehaj-
ási ügyében a Balázs-
arsz. ingatlanára 181
rt. 4 rsz. 344, 345/1
t. ingatlanára 61 frt,
rsz. ingatlanára 81
76 frt megállapított
megjelölt ingatlanok
kor a balázsalvi kir.
megtartandó nyitvá-
s is előznak adatni.
tanok 10%-át kész-
jelzett árfolyammal
itt kezehez letenni.
bátapénznek a bi-
yszerű elismervényt
adóhivatala.

jbíró. tkvi. kiadó

es forrásokból
olvasmányok
sülhetnek első
szól, Barmely
mű lap egy-
maga szép-
íróiktól, di-
állhatna

bizhatóság, ko-
gyetértés“-nek,
sen független
országgyűlést
y abban nyil-

közönség, az
ósításának bő-
óta tudja már,
zhetlenné vált,
„Egyetértés“ a

vál végre csak
ügy és a Me-
l gyorsan és

k az „Egyet-

zám.

hanem a lejáratkor még adnak is hozzászivesen. Könyvet segélyhez nem szorongatják érte s így bőven költenek.

Mikor pedig fizetésre kerül a sor: úgy elszámlol hitelezője, hogy akár a koldus bohoz folyamodjék. Akkor elkeseredik, a bódító pálinkába keresi kétségbeesése orvosát és a kicsapongó élet elszojtatja a munkától végkép s így vagyonának utolsó romjai is a koresmáros zsebébe kerülnek. És szomorú példáján nem okulnak még sem, mert alig van oly kisebb gazda, ki meg ne szorulna s annak gyors segélyt a mostani viszonyok között csak az uszoris ad, kinek hálójából menekülni nem tud a ki egyszer bele került.

„Ezen segíteni kell“ nem csak a földetűró szegény nép, hanem a közérdekében is.

Egy józan életű, vagyonos, erkölcsös érületű földművelő osztály képezheti ma nálunk az állami és társadalmi rend legszilárdabb alapját.

Alkalmat kell tehát nyújtani arra, hogy a nép anyagi helyzete javuljon, mert ez maga után vonja a gondolkodás világszágát, az érzések és kedély nagyságát is.

Ha a nép látja, hogy sanyaruságában segítik hálás lesz. Ha munkája gyümölcsözők helyzete annyira javul, hogy existenciája veszélynek nincs többé kitéve: az irigység, rosszakarat, büns gondolatok csirája kivész belőle és leg-hatalmasabb védője ő lesz annak az állami és társadalmi rendnek, melyben látja, hogy boldogulása lehetséges.

Oda kell ezért hatnunk, hogy a népet kiméljük az anyagi romlás és erkölcsi mételey fertőjéből.

Leghathatóbb eszköz erre a hitelszövetkezetek alakítása, melyek népszerűvé tétele és elterjesztése leginkább a papoknak lehet feladata. Bennök bizik leginkább a nép ök ennek tanácsadói, vigasztalói nyomorúságában. Hivatásukat nemcsak hogy nem ellenkezik az ügynek élére állni, sőt joggal várhatja meg bárki tőlük, hogy ha hirdetik a boldogulás módját, ha jóra, nemesre, erkölcsösségre serkentenek a templom falain belül, fátadoznak azon eszközök megteremtésén az életben is, melyek által az emittet célok elérhetők. Működésükben karöltve kell haladniuk a néptanítóval, kinek szintén feladata az életszámára használható derék embereket nevelni.

(Folyt. köv.)

Igazgatósági jelentés a nagyenyedi kisegítő takarékpénztár 1891. évi üzletmenetéről.

Tisztelt Közgyűlés!

Intézetünk életének 21 ik évéről van szerencsénk üzleti jelentésünket a következőkben megtenni.

Már a múlt évi közgyűlésünkön bejelentettük volt, hogy intézetünk igazgatósága saját hatáskörében elhatározta, hogy évközben a kölcsönök terheit tetemesen lefogja szállítani a betétek utáni 5-4 kamatláb épségben tartása mellett.

Ezen határozat múlt évi május 1-től kezdve életbe is léptetett s ma már intézetünknel a hasonló terjedelmű intézetek között bizonyára a legolcsóbb kölcsönhöz lehet jutni; mindazonáltal a tisztelt részvényes tagok között szétosztott mérlegből méltóztatnak meggyőződni, hogy a múlt évi üzleteredménye minden megelőző évi üzleteredményén kedvezőbb képet mutat.

Ezen igen kedvező eredmény kétségtelenül egyfelől a múlt évi kedvező gazdasági eredménynek tulajdonítható, másfelől pedig azon pénzűbőségnek, mely főleg a tetemes regaleváltásgát tőke felszabadulása következtében országszerte nyilvánult.

Ezen országos pénzűbőség intézetünknel is a készpénznek olynemű feltörlődését eredményezte, hogy azt év folytán kölcsönökre elhelyezni nem bírtuk s hogy az intézetet nagyobb kamatvesztéségtől megóvjuk, kénytelenek voltunk nagyobb összegeket más, jó hírben álló pénzintézeteknél helyezni el, olcsóbb kamatra, mint a mennyit intézetünk ad a betett pénzek után s miként a mérlegből meggyőződhetnek, év zártával 75000 frt készpénzünk volt más pénzintézeteknél elhelyezve s ezen összeget a folyó évben már is tetemesen kellett emelnünk.

Hogy ezen kamat különbözet ne okozhasson túlságos hátrányos következtéseket intézetünk életére, azért: határozta el az Igazgatóság, hogy f. évi április hó 1-től kezdve a betett pénzek után eddig fizetett 5-4% kamatot 5 perccentre szállítja le.

Az igazgatóság ezen határozata hirdetmény alakjában hírlapilag is közhírré tétetett, azon megjegyzéssel hogy az állami 10%-os tőkekamatadót jövőre is az intézet fogja hordozni.

Ezzel kapcsolatosan és egyidejűleg eltörli intézetünk igazgatósága a kölcsönök után eddig szedett 0-4%-nyi kötvénydíjt is.

Az intézet múlt 1891. évi forgalma 1 849.577 frt 41 kr, bevétel 1.799.333 frt 98 kr, bevétel és kiadással együtt 3.648.913 frt 39 kr összforgalmat tett és 50241 frt 43 kr pénztár maradékot mutatott. A megelőző év összforgalma = 2.903.024 frt 95 kr volt s így a forgalomban 745.888 frt 44 kr emelkedés mutatkozik.

A törzsbetétek rovata a múlt évben nem változott. Van 410 db. egyenként 100 frtos törzsbetét 41.000 frt részvény tőkével. Minden törzsbetétre 5 frt 40 kr. kamat esvén, az összes kamat e címen 2214 frt

A rendes tartalék alapunk a tartalék alapot illető 1460 frt értékű értékpapiron kívül 18266 frt 21 kr-ra emelkedett a múlt évi illetékével és saját kamatával együtt. A megelőző évben a tartalékalap 16795 frt 65 kr-ral volt zárva. A törzsbetétek emelésére szánt tartalékunk 9792 frt 22 kr-ral zárattott be. A megelőző évi 6417 frt 86 kr-hoz hozzá iratván a megelőző évi mérlegben e célra megszavazott 2050 frt s ezen összegek rendes kamatja.

Ezenkívül mai mérlegünkben javaslatba van hozva ezen alapunkra még a tiszta nyereséményből 2050 frtot csatolni. Mely javaslatot, ha elméltóztatnak fogadni ezen alap 11842 frt 22 kr-ra fog emelkedni.

Ezek szerint a részvény tőke és az összes tartalékok 72568 frt 43 kr-rt tesznek ki, mely összeg intézetünk jótállási alapját képezi, és 7-94 részét teszi az intézetünknel elhelyezett összes 576494 frt 99 kr idegen tőkének. A megelőző évi ezen arány szám 7-5 volt.

Az 1891. évi december 31-iki zárlat alkalmával a váltó és kötvény tárca 531220 frtot mutatott, mely összegből 309740 frt jelzálogilag van biztosítva; ugyan e címen a megelőző évben 525590 frt volt kitüntetve, a mérleg és vagyon kimutatásban pedig ez évben 658271 frt 43 kr áll szemben a megelőző év 577738 frt 75 kr értékű mérleg összegével.

Az év folytán betett pénzek és összes tőkésített kamatok számlája = 401664 frt 21 kr-rt tüntet fel, ezzel szemben 377494 frt 27 kr betett pénzt fizettünk vissza a betevőknek.

Ezen adatok mutatják, hogy a forgó tőke a múlt évben 80 ezer frt körül szaporodott.

A kamatozás végett intézetünknel elhelyezett pénzek a december 31-iki zárlat alkalmával 1006 drb. betéti könyvre voltak elhelyezve, még pedig:

	1891-ben.	1890-ben.
10 frtig	— — 293 drb.	— — 270 drb.
10—50	— — 188	— — 187
50—100	— — 108	— — 97
100—500	— — 229	— — 207
500—1000	— — 63	— — 59
1000—2000	— — 50	— — 36
2000—5000	— — 49	— — 43
5000—10000	— — 16	— — 10
10000 felül	— — 10	— — 10
Összesen	1006	919

Minden egyes tételnél emelkedés van, csak a tíz ezer frton felüli betéti könyvek nem változtak.

A mérlegben intézetünk igazgatósága az előre fizetett kamatokkal szemben a hátralék és így bevárando kamatokat ez évben sem vette fel, azon helyes nézetből indulva ki, hogy nem a bevárando, hanem csak a tényleg be is folyt nyereséget lehet kiosztani.

Mérlegünkben a megelőző évi 12368 frt 97 kr nyeresémény szemben 12914 frt 93 kr nyeresémény van felüntetve, melyből a törvény szerinti 2811 frt 42 kr tőke kamatadó már befizeltetvén, marad osztalék tárgya 10103 frt 51 kr, mely összeg mikénti felosztására vonatkozólag az intézet igazgatósága és felügyelő bizottsága alapszabályainak értelmében és közös megállapodás folytán a tárgysorozat rendén megfogja tenni indítványát, mit ha elméltóztatnak fogadni, akkor minden 100 frtről kiállított törzsbetét után 12 frt osztalék esik, mihez hozzászámítva még az 5 frt 40 kr. rendes kamatot 17 frt 40 kr lesz minden törzsbetétre kifizetve, ezen járulékok pedig 17-4%-ot tesz ki, s ezenkívül tekintélyes összeg hozatik javaslatba jótékony célokra is.

A lefolyt évben a részvényesek névsorában változás történt, a mennyiben öv. Veress Gaborné 5 törzsbetéte vásár folytán átíratott Selez Ferencz mérnökre.

Az igazgatóság tagjai közül a kilépés sora jelenleg Csató János és dr. Boez József urakat éri, a felügyelő bizottságból pedig Ungerpek Miklós ur következik kilépni. Ezen helyeknek titkos szavazás útján való betöltése lesz a tisztelt közgyűlés egyik teendője.

Ezzel tisztelt közgyűlés beszámolójunkat bevégezve, a múlt üzletének a felügyelő bizottság által pontosan átvizsgált mérlegét és zárszámláját elfogadásra ajánljuk. A n.-enyedi kisegítő takarékpénztár igazgatóságának 1892. febr. 20-án tartott üléséből.

Az igazgatóság.

Levelezés.

Abrudbányán 1892. február 21.

Tekintetes Szerkesztőség!

Még egyszer kénytelen vagyok igénybe venni már többször tapasztalt jó indulatukat kérve, hogy jogos védekezésemnek a „Közérdek“-ben helyet adni sziveskedjenek, miután az „Abrudbánya és vidéke“ című helyi lapban, tért nyerni ez idő szerint semmi reményem sincs.

Dr. Szuchy plébánus valahányszor hírlapi gorombaságai a méltó megtorlásban részesítettnek, mindannyiszor nekem ront, mindannyiszor meghurcol, még mindig azon balhiedelemben lévén, hogy minden ellene intézett támadást én írok, diktálok, avagy sugalmazok.

Most is midőn az „Abrudbánya és vidéke“ 20-ik számában „Szebeni Ferencz ügyvéd urnak“ cím alatt, a minden irodalmi tisztességet nélkülöző cikkére ügyvéd Szebeni ur röpirat alakjába a választ megadta, — kellek jellemezve abban Szuchy plébánust, — az erre készült, sok helyt érthetetlen, németből magyarított „Philippiká“-jában újból meghurcolni törekszik, állítva, hogy Szebeni „Válasz“-át én diktáltam, mintha bizony egyedül én volnék az, a ki sértegető magaviselkődésével nincs megelégedve.

Mindezen ellenem szórt rágalmaikat, most is szónélkül hagynám, tudva azt, hogy az abrudbányai közönség nagy többsége azokat kellő értékre szállítja alá, de mivel újból, megújbul mintegy önmagával kejelegve felhozza ellenem, hogy a polgári olvasó-egyletből kigolyóztak, míg a következményeket célzatosan elhalgatja, szükségesnek tartom röviden leírni, hogy miként és minő indokból történt az a hírhedt esemény, nehogy a városunkba később béköltözöttek, hallgatásom folytán, a Szuchy plébánus rossz akaratu közleménye által félrevezetessenek.

Mintegy nyolc évvel ezelőtt városunknak két, ma már vezérszerepre vergődött előkelősége, a miatti bosszujokból, — hogy boldog emlékü Visi Imre országgyűlési képviselével szemben Rohrer Viktor jelöltjüket megválasztani nem tudták, mivel jelöltjük, számbavéva a reá eshető szavazatok esekély számát, a választást megelőző éjjel elutazott, össze gyűjtöttek mintegy negyven embert a polgári olvasó egylet ellen, a melynek én alapító tagja és mindaddig elnöke voltam, s követelték, hogy az illetőket rövid uton vegyük be tagoknak s hogy én az elnökségről mondjak le. Ezen követelésnek a magam és a többi alapító társaim iránti tekintetből eleget nem tehetvén, ekkor erőszakosan egy rendkívüli gyűlést hívtak össze, a mibe még a rendőrség is kénytelen volt bele avatkozni s a minek következménye végül is a lett, hogy az erőszakoskodásnak tovább ellent állni nem akarva, kiváltunk az egyletből, ott hagyva az általunk szerzett meglehetősen számú könyvtárt és butorokat és egy új kört szerveztünk „magyar olvasó és társalgó kör“ címen, a melybe az akkori értelmiség nagy többsége azonnal be is iratkozott.

És már azután, mikor külön körünk volt, mikor a polgári egylethez többé semmi jogot nem formáltunk, a fennebb jelzett két előkelőség, nem elégedve meg azzal, hogy saját helyiségükből kiülöztek, még azon nemes bosszút is kieszelték, hogy engem, ki akkor már a polgári egyletnek tagja sem voltam, az egyletből, azon indoklás alapján, hogy a polgárságnak ellensége vagyok, kizártak. Ezen méltatlan eljárás, miután erre a „magyar olvasó kör“ azzal vállalt, hogy egyhangulag elnökövé választott meg, figyelmen kívül hagyhattam volna, de nem tettem, — mintha előre sejtettem volna, hogy jönni fog Abrudbányára majd egy plébánus, a ki ellenem ezt valamikor még fölhasználhatja — hanem panaszt emeltem ugy az alispánság, mint a belügyminiszterium előtt, minek végeredménye a lett, hogy ezen indokolatlan és bosszúból eredt határozat megsemmisítették és a pol. olv. egylet elnökének meghagyották, hogy ezen megsemmisítő rendelet az egylet jegyzőkönyvi határozatára rávezetessék.

Ime; így történt ama hírhedt kigolyozás. Ez a száraz tény. Tanum lehet erre megyénk kir. tanácsos Alispánja, s az erre vonatkozó okmány bizonyosan a megye 1885-évi levéltárában feltalálható s ezen kívül megolvasható lenne a pol. olv. egylet jegyzőkönyvében is, ha csak az, a tőlünk elvett könyvtár és butorokkal együtt, valahogy el nem kallódott.

És minő indokból zártak ki egy oly egyletből, melynek akkor tagja sem voltam? Hogy a polgárságnak ellensége vagyok. Pedig ahog, hogy ki a polgárságnak ellensége miként a multban, ugy most is nagyon sok szó fér. Az é, ki jó hiszeműségükkel vissza él, vagy az, ki kockázta az ideig oráig való népszerűséget, meggyőződése mellett szilárdon megáll? Tehát még bosszujokban is csak oly címet tudtak kitalálni, hogy szeritők „a polgárság ellensége“ vagyok, pedig sohasem állítottam, annyival kevésbé irtam, mint Szuchy plébánus lapjának 17-ik számában: „mivel nagy urai akarunk lenni e vidék egyszerűségi főnkelt eszméinek,“ hanem mindig csak egyszerű polgár voltam s az akarok lenni ezután is. És ha talán valami jót tettem is a város érdekében, azzal sem dicsekedtem fel az újságokban soha, miként az öndicséret az „Abrudbánya és vidéke“-ben napirenden van, még pedig oly dolgokért, a mik csak ezután válhatnak be, mert hogy az, a mi eddig a város javára történt egyedül a Lukács László képviselő ur érdeme, ezt talán még Szuchy plébánus sem vitathatja el.

Hogy Szuchy plébánus nem szeret, vagy a mint „Philippikájában“ az általa már megszokott mivel nyelvezettel magát kifejezi, hogy „gyomrában vagyok,“ ez reám nézve közönyös s hogy a Szebeni ügyvéd ur „Válasz“-ában szemére vetett háládatlanság vádját visszautasítja,

arra csak azt jegyzem meg, hogy azon esekélyességért, mert öcsese felkérése folytán a plébánussá kinevezetése tárgyában írott kérelmet én fogalmaztam, tőle soha nem vártam és nem is várok haládatosságot, elleszek én a nélkül valahogy ezután is. De azt jogosan megvárhatnám, mint paptól, hogy ha más támadja meg, hagyjon békét nekem, s ne dobálazzék kövel az, kinek eséréből van a háza, mert vagy egy kő könnyen vissza pattanhat és akkor az egész sár alkotmány összedül.

Még csak azt jegyzem meg, hogy ezután bár mit írrok Szuchy plébánus, számba sem veszem, mert nem vagyok barátja az áldatlan polémiának, s ezzel egy kissé akaratlanul is hosszúra nyúlt védekezésemet azzal zárom be, hogy a Szuchy plébánus annyiszor ismétlődő rágalmazásaival szemben, a „Közérdek”-ben, múlt év december havában tett nyilatkozatomat, továbbra is fentartom.

Molnár Albert,
ev. ref. lelkész.

Irodalom.

Gazdasági és vásári zsebnaptár az 1892-ik (szökő) évre I-ő évfolyam. Szerkesztő Szenterszébeti Szakáts Péter, az erdélyi gazdasági egyesület titkára s az „Erdélyi Gazda” szerkesztője. Kiadja az erdélyi gazdasági egyesület, Kolozsvár. Ára fűzve 40 kr, csinos vászonkötésben 60 kr — csupán előállítási ár. Az erdélyi gazdasági egyesület tagjai 25%-kal olcsóbban kapják, ha közvetlenül a gazdasági egyesületnél rendelik meg.

A naptár ismertetésére nézve közöljük itten annak előszavát és tartalmát a következőkben:

Sokszor merült fel panasz a miatt, hogy a távoli vidékekről az erdélyi állat-vásárokat ellátogató vevők, a közközben forgó naptárakban közölni szokott időhöz tartván magukat, igen gyakran akkor érkeznek a legjobb hírből álló vásárokat, a mikor azoknak már vége van. Így önkéntül vesztették költséget és időt, mert a vásárról lekéstek s bevásárlásokat nem eszközölhettek.

A mily hátrányos ez a cserben maradt vevőre, ép oly káros az eladóra nézve, mert nem egy esetben kell haza hajtania eladásra szánt állatait, vevő hiányában.

Az erdélyi gazdasági egyesület keresve ennek a visszás állapotnak természetes okát, azt megtalálta az eladók versengésében, mint-hogy a vásárra jutásban és a jobb eladás elérésének reményében, egymást megelőzni igyekezvén; így a vásár tulajdonképeni lefolyásának ideje, az annak megtartására hajdan kitűzött időt mind jobban-jobban megelőzte, a mit a naptár csinálók nem tudva és nem követhetve, létre jött a jelen állapot.

Ezt az erdélyi gazdasági egyesület úgy a helyi, mint az országos nemzetgazdasági érdek szempontjából egyaránt hátrányosnak és károsnak tartván, ezen baj orvoslása végett fölirt az illetékes miniszterekhez, honnan azt a választ nyerte, hogy az országos- és heti-vásárok határnapjainak végleges megállapítása rendezés alá vétetett.

Amde az erdélyi gazdasági egyesület, hazánk erdélyi részét illetőleg, ezen fontos ügyet mielőbb tisztázni kívánván, ez iránt saját hatáskörében intézkedett és az erdélyi vármegyei hatóságoktól — Szilágy vármegyéjét is ide értve, — valamint a sz. kir. városoktól az országos (állat- és kirakó) és a heti-vásárok megtartásának idejét illető pontos adatokat sürögősen bekérte s azokat feldolgozva, ezen naptárban közre bocsátja.

A vásárokról vonatkozó adatok, az ismert szokástól eltérően, úgy állították össze, hogy az állatvásárok külön és a kirakóvásárok is külön vannak feltüntetve s bevették az egyes vásároknak tartani szokott hetivásárok is. Legvégül pedig teljesen elkülönítve, kiemeltették még az önálló nagy juhvásárokat.

Ezáltal tehát nem az amúgy is főlös számban levő gazdasági naptáraknak akarja az erdélyi gazdasági egyesület a számát szaporítani, hanem csupán egy létező bajon segíteni. Epen ezért teljes önzetlenség vezérel és ezen gazdasági és vásári zsebnaptárt, csupán az előállítási árán bocsátja a közönség rendelkezésére.

Hogy ennek megjelenése kissé megkésett, okát az, hogy az adatok nem érkeztek be mindenünne kellő időben, hiányos munkát pedig nem akart közre bocsátani.

A vásári részen kívül csupán olyan közlemények foglaltatnak még ebben, a melynek minden gazda lépten-nyomon hasznát veheti s mellőzve lett minden, a mi ennek tömegét belérték nélkül növelné.

Talán sikerül ezei kis munkában olyan naptárt adni a vásárlóknak látogatók kezébe, a melynek sok jó hasznát vehetik, mely ha valóban úgy leendő, ez fogja képezni jutalmát az „Erdélyi Gazdasági Egyesületnek”.

Tartalma a következő: Előszó. Bélyegilletéki tábla. Csillagászati és kortani jellegzése az 1892-ik évnek. Gazdasági havi teendők emlékeztetője, Január. Február. Március. Április. Május. Junius. Julius. Augusztus. Szeptember. Október. November. December. Vátomág szükséglet. A lépfene és sertésorbán ellen való védekezés. A pársási ösztön tartama s újból felébredése. Vemhesség-naptár. A legmegelőző szoptatási időtartam a gazdasági állatoknál. Házi állatok korának meghatározása. Az állatok betegsége iránti szavatosság. Vadászati és halászati tilalmi időszak. A régi és új mértékek s ezek átszámítása. A külföldi hossz-, tér- és súlymértékek megnevezése és értéke. A külföldi pénznemek értéke. Kivonat a posta- és távirda-szabályokból. Posta-szabályok. Távirda-szabályok. Menetidj és távolsági kimutatás a m. kir. államvasutak vonalain Podgyász- viteldj, Vasuti menetren. Marhalevél. Az állatoknak vasuton vagy hajon való szállításánál kövendő eljárás. Az erdélyi és szilágy megyei vásárok, megyék szerint betűrendben. Az erdélyi nagy juhvásárok külön feltüntetve. Ezekből pártatlan olcsósága mellett a sz. kir. tartalma és hasznos volta kitetszik. Ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Vegyes hírek.

— **Betegség.** Id. Gáspár János kir. tanácsos és nyug. kir. tanfelügyelő, mint sajnálattal halljuk, gyomor baj és tüdőgyulladás következtében betegen fekszik. Ugy-szintén dr. Magyar Károly, m. főorvos, lapunk társzerkesztője is hálásan kénytelen ágyát őrizni. Az idő-

járás különben péntek óta havas, locsos, kellemetlen egészségtelen.

— **Hushagyókedden** vidáman bucsuzott el a farsangtól egy szép számú társaság, a megyeháznál gyűlőven össze egyvezetett tarisznyás mulatságra, mely fesztelenségben s kedélyességben ritkította pártját s a mostani sivar társadalmi életben a józsu kellemes együttlétnek messze viritő oáza képen tűnt fel a résztvevők előtt. A táncterem feldiszfizetésében Kiss Károly fejtette ki elismert tehetségét; a gazdag buffet válogatott pompás étkei s kitűnő borai gazdasszonyaink hírnevét emelték és táncossaink este 9-től másnap reggel 6 óráig oly táradhatlancul táncoltatták a szép asszonyokat és leányokat, Kóka gyulaféhvári jó zenéje mellett, a mint Enyeden talán évtizedek óta nem táncoltak, sőt mi több: másnap este a mulatságnak pár óráig tartott befejezésén csak oly friss animóval keringöztek. Szóval egy oly igazi magyaros mulatság volt, melynek szívesen látnók, — ha lehetne — mihamarabb és mennél többször mását, mert bizony azokon a mondva csinált mulatságokon, melyek részünkbe jutának s melyekre az illendőség, vagy a megszólás-szapulás elkerülése, vagy kíváncsiság viszi az embereket, az egymástól idegenkedő elemek között bizony nem találja fel senki a hamisítatlan jó kedélyt.

— **Vinze Dánielné** városunk kitűnő zongoraját-szóúője, a brassói nőegylet által f. hó 10-én rendezendő nagy koncertjén, az Árva megyei inségesek javára, Weber Chopin és Liszt darabokkal fog közreműködni.

— **A m. bizottsági tag választó kerületek** új beosztásától szóló törvényhatósági szabályrendeletet a belügyminiszter jóváhagyta.

— **A mihálczfalvi közúti vashíd** rövid idő alatt teljesen készen lesz. A hidvám bérlőre árverés van f. hó 12-re kitűzve, melyre az érdekelteket különösen figyelmeztetjük, miután ez utronal egyike a legjártabbaknak s az állandó hid kétségtelenül biztosabbá s így nagyobbá fogja tenni a közlekedést.

— **A gyulaféhvár zalathnai vasút** létesítése végett felajánlott megyei segély ügyében hozott határozatot a m. kir. kereskedelemügyi miniszter jóváhagyta. Most az engedményes új és a vidék havasos jellegének megfelelő építési tervet jóváhagyását kérte a miniszter-től, t. i. hogy egy vágányu legyen a vasut, melyel azt remélik, hogy Zalathna és Abrudbánya közti nehéz helyi viszonyokat is legyőzvé, — az újajított összeköttetést létesítheti fogja. Az egyvágányu vasut biztosság tekintetében teljesen megfelel a kívánalmaknak, előnye az, hogy a havasos vidékek kanyarulatán jól lehet alkalmazni s így a nagyobb helyekre is könnyebben fel lehet vezetni a vasutvonalat.

— **Közgyűlése** volt a r. kath. egyházközségnek február 28-án, melyen t. Dely Ödön minorita házfőnök, h. plébánus elnököt, megnyitván a gyűlést a lefolyt két évről szóló jelentésével. Miután a hitközség számadásos ügyei és f. évi költségvetése szintén tárgyalandó volt, a közgyűlés felhívta Kerekes M. számadó gondnokot ezek elkészítésére s beadására, minek már nagyon is eljött az ideje.

— **A nagyenyedi ip. ifjusági önk. és b. segélyző egyesület** mult feb. hó 21-én rendkívül sikerült b. táncestélyt tartott. Alig hangzott a 8 óra ütése már tömegesen voltak összegyűlve úgy nők, mint férfiak. Bizony elmondhatjuk, hogy a kik részt vettek meg nem bánták, mert oly sok szép lány közt vigan folyt a mulatság, mely éjjel után öt óra felé ért véget. A négyeseket száz pár járta. Sajnos, hogy ezen népes szép és keléyes mulatságon majdnem csak a városi polgárság vett részt, az intelligencia közül mondhatni csak egy pár jelent meg, pedig ha szemlét tartottak volna a társaság fölött, oly diszes polgári hölgykoszort és fiataliságot láttak volna egybegyűlve, mely bármely nyilvános mulatságnak díszére vált volna. Ennek dacára azonban a mulatság úgy erkölcsileg, mint anyagilag, sikerült a mennyiben értesülés szerint 65 frt és 7 kr. tiszta jövedelmet eredményezett az egyesület pénztára gyarapítására. E szép anyagi sikerért első sorban is s az egyesület érdekeit szivőkön tisztelt felülfizetőknak fejezzük ki forró köszönetünket. — Báldi Károly, id. Graef János, ifj. Winkler János 2—2 frt, Harmath Miklós 1 frt 70 kr, Cservény Máttyás, if. Cirner J. József, Deli Ödön, Lázár Aurél 1 frt 20 kr—1 frt 20 kr. Dunai Albert, Lucze István, Jakab Károly, id. Kis Károly, Korbuly Bálint, id. Kun József, Máthé István, Tuzes Árpád 1—1 frt, Bertel József, Kocsis Albert, N. N. Máttyás Sándor 50—50 kr. Albrechtovich Alfred, Fenichel Jakabné, Keresztény Ilon 50—40 kr. Balázs János, Fodor László, Halász József, Ince Miklós, Mezei Károly, Szöllösi János, Wagner János, Vass István és 15 N. N. urak 20—20 kr.

— **Éhínség a felvidéken.** A rendkívül rossz krumpli és gabona termés miatt súlyos csapás látogatja Árva megye szegény lakosait az éhség. A lapok szomorú eseteket sorolnak fel, mindennütt gyűjtenek a szerencsétlenek számára. Kérjük lapunk olvasóit, hogy gondoljanak a szerencsétlenekre s küldjék el adományait, melyeket mi is szívesen közvetítünk.

— **Kiss József** a bécsi conservatorium jeles növendéke által részben a tűzoltó-egylet javára vasárnap este 8 órakor, a Nemzeti szálloda báltermében adandó hangversenyére különösen felhívjuk közönségünk figyelmét és pártfogását. A művész ur egyike a legjobban képzett zongorázóknak s azonkívül Krizmanits Vilmosné szavallata és G. Gy. ur éneke fog nyújtani kiváló élvezetet.

— **Gusztus dolga** kétségtelenül az is, hogy némely ember okvetlenül ember fület szeret haragni. Erre a kedvetlen meggyőződésre jutott nyirmezői Moga Gyeraszim is, kit úgy jó barátja nemcsak hogy rettenetesen elvert a farsangon, hanem még fél fület is leharapták. Az egyik jó barát megszökött, de a többi bíróság elé állították a csendőrök.

— **Az adózó közönség figyelmébe.** Felhívatik Nagyenyed város adózó közönsége arra, miszerint a város adóhivatali helyiségében közszemlére kitett I. H-od osztályu keresetiadó valamiut, házbér- és házosztály-adónak immár megállapított 1892 évi összegét, folyó hó 16—15-ig bezárólag megtekinthetik és a sérelmesek az elleni felszólamlásaikat a fenti időig a helyi m. kir. pénzügyigazgatóságához beadhatják.

— **Nyilvános számadás és köszönet.** A törísi állami népiskola gondnoksága által f. február hó 21-én a szegény tanulók felruházására rendezett táncvigalom alkalmával kevével: 112 frt 10 kr; kiadás: 49 frt 80 kr, tiszta jövedelem: 62 frt 30 kr volt. — Részint felül fizettek, részint jegyeikkel megváltották a következők: Dr. Boér Jenő, Balogh János, Szász József, (Nagyenyed), Tyukodi Lajos (M.-Igen) Kaufmann Simon 2 frt 50 kr — 2 frt 50 kr; Salamon Hermann, Vincinti Ándor 2—2 frt; Ravay József, Barts Ferencz (Gy.-fehértár), Bagán József, Senki 1 frt 50—1 frt. 50 kr; Mészáros Károly (M.-Igen) Pap Gyula (Nagyenyed), Fekete Károly, (A.-Gárd), Száva János (Osáklya), Rothstein Salamon, Gidáli Mór, Kohn Jakab (Gy.-fehértár), özv. Szép Miklósné. Szoukup József, Salamon Dávid, Kohn Samu (Vingárd), Klein Mihály, Salamon Simon, Fischer Márton, Krengel Sándor (Megyerék) Köblös Janka 1—1 frt; Horváth László (Diód), Kiss Istvan, Naftali József (Gy.-fehértár), Glüchmann Leopold, Finna Károly, Bernát Mórty, Friedmann Ignácz, Jónás Dávidné, Ráth Efrém, Nagy Lajos (Mihálczfalva) Diamant Samu, Valter Ferencz, Drach János, Bernát Lázár, Fried Leopold, Lövi Salamon, Valt Béla, Molnár Józsefné 50—50 kr; Lukáts Péter, V. Asztalos Lajos, 30—30 kr; Stern Józsefné, Monea György, 20—20 kr, Rozenthal Manó 15 kr; Barb Sever 10 kr; Fazakas Sándor 5 kr; Sultz Mihály 1 frt. — Kedves kötelességünknek ismerjük a fennirtaknak felülfizetőik — illetőleg jegyeik megváltásáért hálás köszönetünket nyilvánítni: úgy szintén Löwe Sámuel vendéglő tulajdonos urnak is, ki tánctermét díjtalanul volt szíves átengedni. — Tövis 1392. február 22-én. A gondnokság nevében: Dr. Boér Jenő, gondn. elnök. Kiss Elek gond. jegyző. Salamon Hermann gondnok.

— **Tárgyilagos észrevételek a valuta rendezésről.** E cím alatt, a „Magyar Pénzügy” közgazdasági és pénzügytészeti szaklap a következő figyelemre méltó megjegyzéseket közli: „Ne hagyuk magunkat bécsi börze-lapok oly közlései által félrevezetelni, melyek szerint az arany készen áll részünkre. Ez épen az igaz. A nagy pénzhiány dacára nem hisszük, hogy az idő és a viszonyok a nagy valutakölcsön elhelyezésének kedveznének. A valutakölcsön felvétele, időt körültekintést és óvatosságot igényel. Óriás hiba lenne ha a közönség is osztaná a tözsdék véleményét a valutarendezésről, mert utóbbiak azt egyszerűen tözsdéműveletnek tekintik. Mindaz a mi eddig történt még mindig csak előkészület, olyannyira hogy még a jövő pénzegység sincs végleg megállapítva”.

Csarnok.

Tinó fogás az Alföldön.

— Életkép. —

Írta: Székelyhidy Viktor.

(Vége.)

Végre felviradt a várva-várt nap, a tinófogás napja. Már kora reggel talpon volt az egész tanyabeli népség. Hideg, csipős decemberi szél sivit a szétszortan fekvő tanyai épületek között, a karámba levő tinófalkán; még csillog az éjjeli dér, sűrűn egymasmellé húzódik az egész tinófalka, bambán — előre szegzett fejjel — bámul valamennyi az elő siető béres és gulyásokra, meg-meg bődül közüllök egy-egy, idomtalan nagyot ugrik a kolompós, meg van zavarodva az egész gulya, hiába! nem remélt dolgoknak néznek elébe! . . .

Midőn a decemberi sötét éjszaka helyébe a jótékony nap sugarainak folytán a világosság lép előtérbe, a rendelkező tiszt szavára megkezdődik az első napon lekötendő tinók kiválasztása.

Már maga a karám úgy van építve, hogy „utat veszítsen” a tinó.

Négy osztályból áll a karám, mindenik egymástól korlátrudakkal elkülönítve.

A középső karámon ajtó van, ez előtt pedig hosszú keskeny folyosó, mely a szabadba vezet.

Midőn a béres és gulyás népség mind összegyűlt, kezdetét veszi a kiválasztás.

A gulyás belép a karámba, kiereszti a karikást, megforgatja feje fölött kétszer, ránéz a vezértinóra és abban a pillanatban a tinófalka közé csap . . .

Akár egy bomba csapott volna oda!

A melyik tinó „megkapta” a magáját, nagyot bödül, oldalt ugrik, kiválik a falkából.

Most a bátrabb legények átugranak a korláton és beszorítják a kiválasztott tinót a középső karámba.

Igy folyik ez egy óra hosszat, míg ötven darab ki van választva — elég ez egy napra . . .

Most a kiválasztott falka egy csoportban, a tinóistálló előtt levő szekérkarámba tereltetik. Ez egy valóságos erődítmény. Öt erős béresszékér van egymással szembe állítva derékszög alatt, a szög másik részét a tinóistálló fala és az e mellett elhúzódó kökerítés teszi ki.

Midőn az első csapat tinófalka nagy ostorpatogások között a szekérkarámba beszorítottatik, kezdetét veszi a tinónak kötéllé kifogása. A Mezey gulyás, hosszú villahegyű rudra kigyószzerű csavarodással ráteszi a fogó köteleket, melynek végébe nyolc, tíz erős legény fogószkodik, élükön a Böször Tóni legénnyel. A gulyás a falka felé közelít és egy gyors mozdulattal beleaggatja a pányvát egyik tinó szarvaiba. Ezalatt a Böször Tóni gyorsan átveszi a kötelet egyik szekérkerék küllője és löcsje között, a Mezey gulyás „huzd rá” kiáltására nyolc izmos legény huzni kezdi a kötéltre akadt tinót. Ez, mintha földbe gyökereztek volna lábai, cövek módjára egy helyben megáll, fejét előre és földre szegezve tartja, rémségesen bóg, hogy reszket bele a levegő, szeméi vérben forognak, szája tájékszik a dühtől, majd idomtalan nagyokat ugrik előre, de vesztére teszi ezt.

Minden előre ugrással jobban-jobban belesz vonva a kötélt, míg végre egy hatalmas ugrással ott szorul fejjel a szekérkerék agyához szorítva.

Elő az öreg ökrökkel! hangzik a gulyás szava és a béresek elővezetik a két öreg ökröt. A járom megtörte nyakukat, a nyug alatt lecsendesedett a „hajdani” tinó, öreg ökrök, jambor ökrök lett belőle . . .

A két öreg ökrök a lekötött tinó mellé lesz szorítva, jobb és balfelől erős kötelekkel az öreg ökrököz lesz kötve a szilaj tinó, most már „hármassával” a tinó istállóba a jászolhoz vezetettnek. A tinó jászolhoz lesz kötve, ugrik, bóg hatalmasan, némelyik dühében a jászolyba ugrik, nő az aztán ad dolgot a béreseknek, a míg kiszabadítják belőle. Így folyik ez napestig, míg az első ötven darab lekötődik.

Másod és harmadnap szintén ily látványosságok mellett folyik tovább a tinókötés. Negyednapra marad az utolsó ötven darab tinó, küzöttük van a vezértinó is. Nehéz dolog ez kifogni. Kemény, hatalmas, nagy állat,

neki megy még a gulyásnak is, nem is igen mer feléje közeledni senki. A külső karámokat elállja az összes cselédség, az utvesztő hosszú folyosó ajtaja nyitva hagyatik, talán kiugrik majd ezen a vezértinó. A gulyás terelni kezdi a hátramaradott ötven darabot, pattog a karikás kiválik egy pár félénkebb tinó, de a vezértinót csak nem tudja ostorvégre kapni. „Előre legények!” szól a gulyás, „szorítsuk ki a csákos tinót, de ügyeljen ám mindenki magára.

A Böször Tóninak sem kellett több, gyorsan átugrik a korláton, kibontja a karikást és a vezértinóhoz csap. Megrezen a tinó egy percre, a puszták szabad állatja veréshez nincs szokva.

Majd földeti csákos fejét magasra, körülfutja a karámot egy párszor, Böször Tóni utánna vág a karikással még egyszer, de vesztére tette most ezt. A második ütésre gyorsan megfordul a tinó, egy ugrással a legény előtt terem, ködmönjénél fogva szarvára kapja s keresztül hajítja a korláton.

„Nem félsz öcsém a vezértinótól sem!” szól a Mezei gulyás jó paraszt humorral, midőn a Böször gyerek a nagy esésből fölkiászkodik.

„Nó majd kifogom én!” szól ismét a gulyás és belép egyedül a karámba. Megkerüli egy párszor a tinót, kiereszti a karikást és gyors egymásutánban elkezd szabni az egész falkát. A félénkebb tinók kiválnak újból, a vezértinó ismét egyedül marad. Most megkezdődik a harc. A karikás villámgyorsasággal működik a vezértinón, folytonosan kapja a súlyos ütéseket, nincs ideje helyéből elmozdulni, majd gyorsan szembe lesz vele hajtván a már kiválasztott tinófalka, megzavarodik a vezértinó, elkezd testében remegni és az egész falka behajtatik a szekérkarámba . . .

Itt már könnyű velel elbánni. Repül a pányva a vezértinó szarvára, gyorsan jászolhoz lesz huzva . . . csak a Böször Tóni nézi tisztán távolból a már lekötött tinót . . . s fölshajt magában, hogy kár a csákos embernek a gulyás dolgába elegejnedi.

Leszáll az alkony, elcsendesedik a tanya; de a közeli „Csernya” csárdában vigan vannak a legények.

Egy évben csak egyszer van tinófogás, ennek a torát üli most a gulyás népség. Savanykás homoki „Karcos” mellett a Mezey gulyás viszi az iddógáló gulyások között a szót, ő a nap hőse, ő fogta ki a vezér tinót.

A Böször Tóni áhitattal hallgatja az öreg gulyás szavait, szinte kezdi bánni, hogy csákos lett . . .

Majd belép a Sudi cigány (félszemére vak szegény) elkezd verni a cimbalmot, először bánatosan majd vigan; a Böször gyerek elfeledi minden gondját, felülkerekedik benne ismét a csákos vér, elkezd danolni szépen, hogy:

„Nem kell a szöke én nekem
Mert én a barnát szeretem . . .
S ha piciny ajkát csókolom
Magam a menyben gondolom . . .”

. . . Még pislog a hajnali csillag, midőn csöndes lesz a csárda . . . csak a Böször gyerek kurjant nagyokat a faluban utca hosszat . . . — hiába! ő magát a mennyben gondolja! . . .

Felős szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY.

IŐRÖK BERTALAN.

Kiadótul újdons: WOKÁL JÁNOS.

HIRDETÉSEK

Egész selyem, mintázott Faulardokat
méterenként 85 krtól egész 1 frt. 65 krtig (mintegy 450 különböző árnyalatban) megrendel egy-öt önyökre, vagy egész végekben is szállít házhoz szállítva, posta-ér-és vámentesen HENNEBERG G. (es. kir. udvari szállító) selyemgyára a ZÜRICHBEN. Minták postafordulóval küldetnek. Svájcba címzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó. (6)

Eladó egy házas telek Nagyenyeden, kedvező feltételek mellett — továbbá egy jó karban levő szőlő és gyümölcsös, kié? megmondja a kiadóhivatal.

Sz. 2234 — 1892. Alsófehérmegye Alispánjától.

Árverési hirdetmény.

A Mihályfalvánál levő közuti vas-hidon való vámszedési jog kiadása végett a folyó év február hó 29-én megtartott árverésen az elért eredmény kielégítő nem lévén, új szó és írásbeli árverést tűzök ki **f. hó 12-re, d. e. 10 órára**, mely a kir. építészeti hivatalban fog megtartatni, a hol az árverési feltételek megtekinthetők. Kiküldési ár 2000 frt. bánatpénz 200 frt. A hid mellett kellő vámház helyiség lesz építve.

Nagyenyeden 1892. március hó 1-én.

Csütő János,

kir. t. táncos, alispán.

3000

legjobb minőségű **FÜZFÁ KARÓ**
van eladó. Magyar-Utca 51. ház-szám alatt.

V. G.

Felhívás.

Minthogy az elmúlt évben gözcseplőgépünk és mozcsonyainkra oly tömegesen érkeztek megrendelések, hogy készletünk már május hó vége felé teljesen elarusított, indítattva láttuk magunkat, gőzgépeinkből az idén megfelelőleg nagyobb mennyiséget gyártásba venni.

Midőn tehát erről a n. é. gazdaközön-séget tiszteletteljesen értesíteni szerencsénk van, bátorodunk egyszersmind felkérni, hogy nekünk szánt becses megrendeléseikkal ben-nünket idejekorán felkeresni méltóztassanak, mivelhogy — főcélünk lévén a tisztelt venni szándékozót teljes megelégedésre birni, rend-kívül sajnálnók, ha — mint a lefolyt évben — egyes elkésve érkezett megrendeléseknek eleget már nem tehetnénk.

A tavaszi vetés-idejének közeledésének alkalmából egyszersmind bátorodunk a n. é. gazdaközön-ség tudomására hozni, hogy úgy könnyű mint kötött talajhoz alkalmas kitűnő-nek elismert szerkezetű vetőgépeink elkészültek, azok azonal szállításának tehát mi sem áll utjában.

ELSŐ MAGYAR
gazdasági gépgyár
részvény-társulat

1—1

Budapest, külső váci-ut 7. szám

Melyik lapra fizessünk elő?

Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legolcsóbb magyar lap az

10—52

„EGYETÉRTÉS”

a mely az új évvel immár 25 ik évfolyamába lépett. Ez a magyar olvasó közönség legtekintélyesebb lapja. Hiteles forrásokból származó értesüléseinek gyorsasága, alaposága és sokasága, rovatainak változatossága, kiújossága, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tette népszerűvé. A kormány körében előforduló eseményekről az „EGYETÉRTÉS” olvasói értesülhetnek első sorban. Az országgyűlési tárgyalásokról a legreálisabb, tárgyilagos hírt tudósítást egyedül az „Egyetértés” közli. Bármely pártköz tartozék is a képviselő beszéde az „Egyetértés”-ben a legterjedelmesebben közöltetik. Ez az óriási terjedelmű lap egyszerre két honlapok egyenest ellenkező irodalmi célt szolgál, mert naponként megtalálja benne a család, a hölgyvilág s a nagy szep-irodalmi olvasmányát a világirodalom legkiválóbb íróinak legújabb regényeiben, talál benne tárcacikkeket legjobb írónktól, dívat tudósítást Párisból stb., úgy, hogy nincs szépirodalmi lap, mely az „Egyetértés”-nek e rovattal a versenyt kiállhatná.

S ezzel szemben ott van az „Egyetértés”-nek oldalakra terjedő politikai és közgazdasági része, mely megbízhatóság, komolyság és jólétsétség tekintetében utólrhetetlennek van elismerve a magyar sajtóban. Egyik legfőbb érdeme az „Egyetértés”-nek, hogy az események ösmertése körül soha semminemű tekintetűtől sem hagyta magát befolyásolni, s mint teljesen független lap fölötte áll minden pártérdeknek és csak az igazságot szolgálja. Az egész sajtóban legnagyobb terjedelmű országgyűlési tudósításainak is mindenkor a párttekinetek felülemelkedő részrehajlatlanság szerzett meg a közéletet, mely abban nyilvánul, hogy az „Egyetértés” olvasói között minden pártból találunk híveket.

Az „Egyetértés” gazdasági rovata elismert régi tekintélynek örvend. A magyar kereskedő s gazdaközön-ség, az iparos és vállalkozó nem szorul többé idegen nyelvű lapra, mert az „Egyetértés”, kereskedelmi s tözsdei tudósításainak bő-ségével a többi lapok már fel sem veszik a versenyt. — A kereskedő, az iparos s a mezőgazda két évizad óta tudja már, hogy az „Egyetértés”-ben megtalálja mindazt, a mire szüksége van s e miatt az „Egyetértés” ma már nélkülözhetetlen vált, mint a hazai kereskedelmi-, ipar- és mezőgazdasági forgalom magyar nyelvű vezér lapja. Üzleti dolgokban az „Egyetértés” a legjobban informált lap Magyarországon.

A rendes rovatokban s a fölmerülő eseményekről legnagyobb terjedelemben közölt hírt tudósításokon kívül vgre csak az „Egyetértés” 3 speciális rovatait említtük meg, melyek országos hírre tettek szert. Ezek: az Irodalom, a T. ügy és a Me-zőgazdaság, melyek mindegyike egy-egy szaklapot képes pótolni. A ki olvasni valót keres és a világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni, fizessen elő az

„EGYETÉRTÉS”-re,

melynek előfizetési ára: egy hóra 1 frt 80 kr., negyedévre 5 frt s egy évre 20 frt. Az előfizetési pénzek az „Egyet-értés” kiadóhivatalába küldendők. Mutatványszámokat a kiadóhivatal kívánatra ingyen és bérmentve küld.

Az „Egyetértés” felelős szerkesztője és kiadó-tulajdonosa:

CSÁVOLSKZY LAJOS.

Az „Egyetértés” kiadóhivatala:
Dalszínház-utca 1. szám.
(Az operaházzal szemben)